

KÄSIN TEHTY HISTORIA - NÄPPÄRÄT MUMMOT

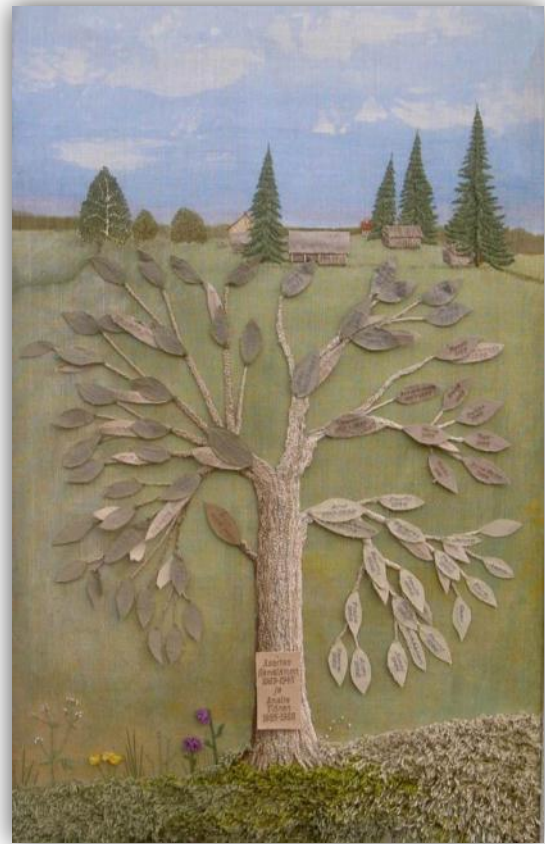
Toimintatapa

Vallalla olevan elämys- ja tarinatalouden aikana myös käsityön avulla kerrotaan historiaa ja tarinoita. Käsini tehty historia - Näppärät mummit -ryhmässä integroituu tekijän historia, tieto, hiljainen tieto, taito, taide ja käytännön kädentaito kirjoituksi tauluiksi.

Kirjutut taulut kertovat tekijän henkilökohtaista historiaa ja ylläpitävät tekijän ja lähipiirin kulttuuri-identiteettiä ja historian tallentamista. Tuotoksissa konkretisoidut mielikuvat, tapahtumat ja kulttuuri- maisemat menneiltä vuosilta ja vuosikymmeniltä. Historia tallentuu jälkipolville käsityön keinoin.

Kirjontatyön ideointi-, suunnittelu- ja valmistusprosessissa käytetään muistelu- tekniikkaa keskeisessä roolissa, jolloin toimintatavan vaikuttavuus ulottuu myös tekijän neurofysiologiseen hyvinvointiin.

Ryhmään osallistuminen tarjoaa sosiaalisesti aktivoivan tilaisuuden inhimilliseen kanssakäymiseen, syntyy sosiaalinen verkko, yhteinen harrastus ja turvaverkko.

Sukupu, taustalla oma lapsuudenmaisema. Kirjontaa pellavalangoilla.

Käsini tehty historia - Näppärät mummit -ryhmän toiminta on itseilmaisua, historian tallentamista ja hyvää yhdessäoloa käsityön, terapeutin muistelun ajankohtaisten keskustelujen merkeissä.

Käsityötekniikoista kirjonnasta, kankaanmaalaamisesta, huovutuksesta ja tilkkutyön integrointi on väline, jolla ulkoistetaan tunteita, ajatuksia, mielikuvia, unelmia, kokemuksia ja muistoja elämänkaaren varrelta läheltä ja kaukaa.

Ryhmän jäsenet ovat sitoutuneet toimimaan yhdessä ja tuottamaan kykyjensä ja taitojensa mukaan kirjontatöitä muisteltuina muistoina tai konkreettisina käsitöinä. Jokaisella jäsenellä on oma tapansa ja tyyliinsä ilmaista ja reflektoida itseään ja saavuttaa uutta ja syvempää ymmärrystä omasta kokemusmaailmastaan, jossa on kyseessä tieto, jota ei opeteta ulkoapäin vaan joka rakentuu kokijan elämänkaaren kokonaisuudessa mieleen palauttamisen avulla.

Konkreettisen kirjontatyön ja muistelun lisäksi tärkeitä toiminnan painopisteitä ovat onnellisuus, ilo, tyydytys ja hyvä tunne tekemisestä ja yhdessäolosta. Toimintatapa on jakamista, kertomista, puhumista, näkyväksi tulemistä ja mukaansa tempaavaa flow-tunnetta.

Käsityön tekeminen ja oman historian avaaminen toimii avaimena ja siltana itseen, eletyn elämän kertaamiseen, mutta myös muihin ihmisiin, vertaisiin ja kanssakulkijoihin. Käsityö ja muistelu tuovat tyydytystä ja ylläpitää aivojen terveyttä. Henkinen vireys edistää aivojen toimintaa ja ehkäisee rappeutumista. Muisti on asia, joka paranee käytössä. Mitä enemmän muistellaan, sitä enemmän muistetaan.

Hyvinvoinnin ja omatoimisuuden näkökulmasta katsottuna Näppärien mummojen toiminta ehkäisee jo nyt ja tulevaisuudessa merkittävästi sosiaali- ja terveystoimen kuluja.

Aiheen valinta ja prosessointi avaa unohduksissa olevia muistoja

Yleensä kirjonta-aiheeksi valitaan tekijälle itselleen merkityksellinen maisema, rakennus, kasvi tai eläin. Aiheen merkityksellisyyden takia henkilökohtaisten historia-aiheiden käsittely tapahtuu syvällä ohimolohkossa niin sanotussa aivojen limbisessä järjestelmässä. Tämä järjestelmä on erikoistunut tarkkailemaan kokemuksiamme ja elämyksiämme ja tallentamaan tärkeät kokemukset muistiin. Mitä enemmän muistellaan ja haudutellaan kirjonta-aiheeksi valittua kuvaa, sitä enemmän muistetaan yksityiskohtia sekä kuvasta että kuvan ulkopuolisesta lähialueesta ja tapahtumista.

Muistelutekniikka

Käsin tehty historia – Näppärit mummot -ryhmän muistelutekniikassa keskitytään kirjonta-aiheeksi valitun kuva-aiheen yksityiskohtaisen sisällön ja tapahtumien mieleen palauttamiseen. Kuva-aihetta käydään läpi hauduttelu-, suunnittelu- ja valmistusvaiheissa yksin ja ryhmäkeskusteluissa, jolloin aivojen limbinen järjestelmä ”sallii” piilossa olleiden muistojen, yksityiskohtien ja kokemusten tulemisen ”päivänvaloon”, tietoiseen muistiin.

Viipurinlinna - nuoruusmuistoissa pääskyselkin lentävät Suomeen päin.

Työtavassa uppoudutaan valittuun kirjonta-aiheeseen ja siihen liittyviin muistoihin, tunnelmiin, tunteisiin, ilmapiiriin, jopa tuoksuihin mahdollisimman tarkasti. Kirjonta-aiheen ryhmäprosessointi auttaa myös oivaltamaan, että kanssakulkijoillakin on samantyyppisiä kokemuksia ja kohtaloita. Jokainen ryhmän jäsen valitsee kuva-aiheen oman elämänkaarensa tapahtumista ja työstää henkilökohtaisista historiaansa eri näkökulmista. Koko prosessin tarkoituksena on kykyihin, taitoihin ja omaan historiaan tai mieltymykseen perustuvan kirjontatyön valmistaminen ja hyvä olo.

Ryhmän jäsenet seuraavat ja kommentoivat toistensa töiden edistymistä jatkuvasti. Töistä keskustellaan, etsitään ristiriitaisuuksia, onnistumisia, oivalluksia, ideoita ja uusia työtapoja sekä käydään laajoja historiakeskusteluja eri näkökulmista.

Erilaisen elämänskatsomuksen ja -historian omaavat ryhmäläiset oppivat toisiltaan ja tuntemaan itseään. Aina löytyy yhteistä tarttumapintaa myös henkilöille, jotka ovat eläneet samoja elämänvaiheita, perustaneet perheen, kasvattaneet lapset, olleet työelämässä tai kokeneet samantyyppisiä elämänkohtaloita.

Perinteisessä opetustilanteessa, jossa ohjaaja jakaa tietoa ja oppilas kuuntelee, ohjaaja ja oppilas eivät kohtaa toisiaan tasavertaisina ihmisinä. Ohjaaja jakaa oppilaille valmista tietoa, jonka kokeneet oppilaat voisivat hakea kirjoista tai internetistä.

Käsin tehty historia – Näppärät mummot -ryhmässä ohjaaja joutuu kohtaamaan jokaisen tasaveroisena ja arvokkaana ihmisenä, muuten tekniikka ei toimi ja töiden avaaminen jää vaillinaiseksi. Ohjaajaa ei perinteisessä mielessä ole. Ohjaaja on yksi ryhmän jäsen, joka koordinoi, tukee ja luo puitteet ryhmän toiminnalle. Luottamuksen luominen on ryhmän toiminnassa erittäin merkityksellistä. Turvallisessa ilmapiirissä eivät mitkään vastoinkäymiset ja haasteet estä oppimisen- ja työniloa.

Käsin tehty historia – Näppärät mummot - toimintatavassa ohjaajan tehtävä on kuunnella ja tarttua tilannekohtaiseen tietoon ja informaatioon ryhmän jäsenten toiveista, ideoista, ajatuksista, kertomuksista tai tarpeista. Tekijän historiaa kuvaavan käsityötuotoksen valmistusprosessin ohjaaminen etenee ajatuksista, tilanteista ja suunnitelmista lähtien. Ohjaaja ei voi etukäteen suunnitella tarvitsemaansa materiaalia tai ohjausta. Käsin tehdyn historia tuotoksen valmistaminen on monessa vaiheessa kokeilua ja alkuperäinen työtapasuunnitelma muuttuu ja jalostuu prosessin edetessä. Ohjaajan on kyettävä analysoimaan tilanteet ja ohjaamaan jokaista ohjattavaa hänen omista lähtökohdista käsin ja kannustamaan myös omatoimiseen ongelmanratkaisuun perinteisten ratkaisumallien sijasta. Ohjaajan on käsityötuotoksen valmistusprosessin ohjaamisen lisäksi panostettava jokaisen hyvään oloon, flow-kokemusten saavuttamiseen yhteisölliseen oppimistapaan.

Ohjaajan on osattava suhteuttaa valmistettavan kirjontatyön vaikeus, haastavuus ja aikaresurssi tekijän taitoihin ja kykyihin. Liian vaikeat tehtävät aiheuttavat ahdistusta ja liian helpot ikävystymistä ja tunteen taitojen ja kykyjen aliarvioinnista. Mikäli taidot ovat vähäiset, unohtuneet tai käden motoriikka rapistunut, tulee lähteä liikkeelle tutuista käsityötekniikoista ja valmistukseen käytettävän ajan on oltava melko lyhyt, mutta riittävän haastava. Omakohtainen osaaminen, aikaansaaminen ja onnistuminen antavat itseluottamusta ja merkitystä olemassaololle, erityisesti niille ryhmän jäsenille, jotka hahmottavat maailmaa enemmän tekojen kuin sanojen kautta.

Käsillä tekeminen on mielekästä puuhaa, ajatus kulkee ja juttu luistaa. Jokaiselle annetaan aikaa kertoa kirjontatyönsä tarina valmistusprosessin- ja historiannäkökulmasta. Ohjaajan tehtävä on antaa kannustavaa palautetta ja hänen on myös annettava jokaiselle ryhmän jäsenelle mahdollisuus antaa ja saada palautetta turvallisessa ympäristössä.

Käsin tehty historia – Näppärät mummot -ryhmä ei ole terapiaryhmä. Ryhmässä ei ole tarkoitus eikä ammatillista taitoa käsitellä jäsenten henkilökohtaisia ongelmia terapian keinoin. Jos terapian tarvetta ilmenee, on ohjaajan pyrittävä ohjaamaan terapian tarpeessa oleva oikeaan paikkaan. Työtavassa on kuitenkin aina mukana terapeutin elementti, sillä muistelemisen ja muistojen läpikäyminen on terapeutista itsensä.

Käsin tehty historia – Näppärät mummot -toiminta kehittää kokonaisvaltaista taitotoimintaa

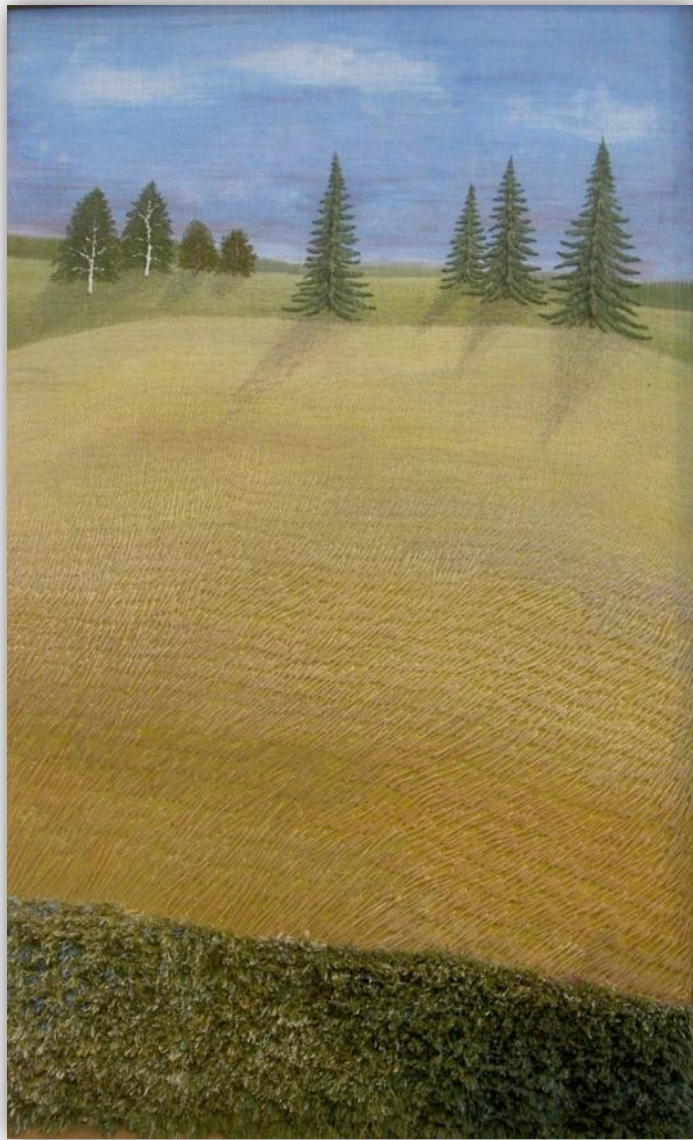
- ajattelutaitoa
- kädentaitoa
- sosiaalista taitoa
- suunnittelutaitoa
- esteettistä taitoa
- arviointitaitoa.
- kommunikointitaitoa
- elämänilotaitoa

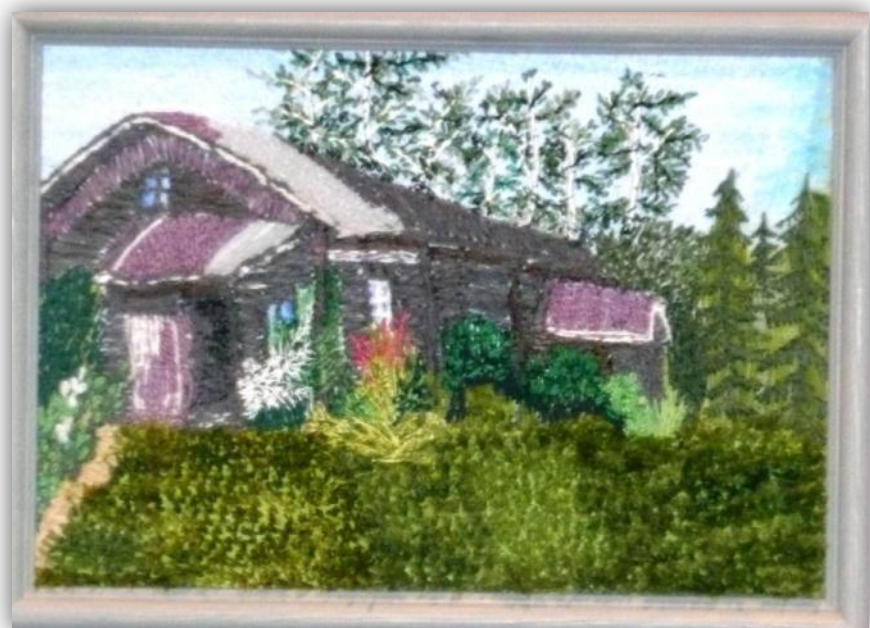
Metsurin tauko. Kirjontaa ja tilkkutyötä.

Aapiskukko-työ on kansakoulun opettajan muistelutyökalu omasta työurasta.
Kirjontaa pääasiassa yksinkertaisella muliinilangalla.

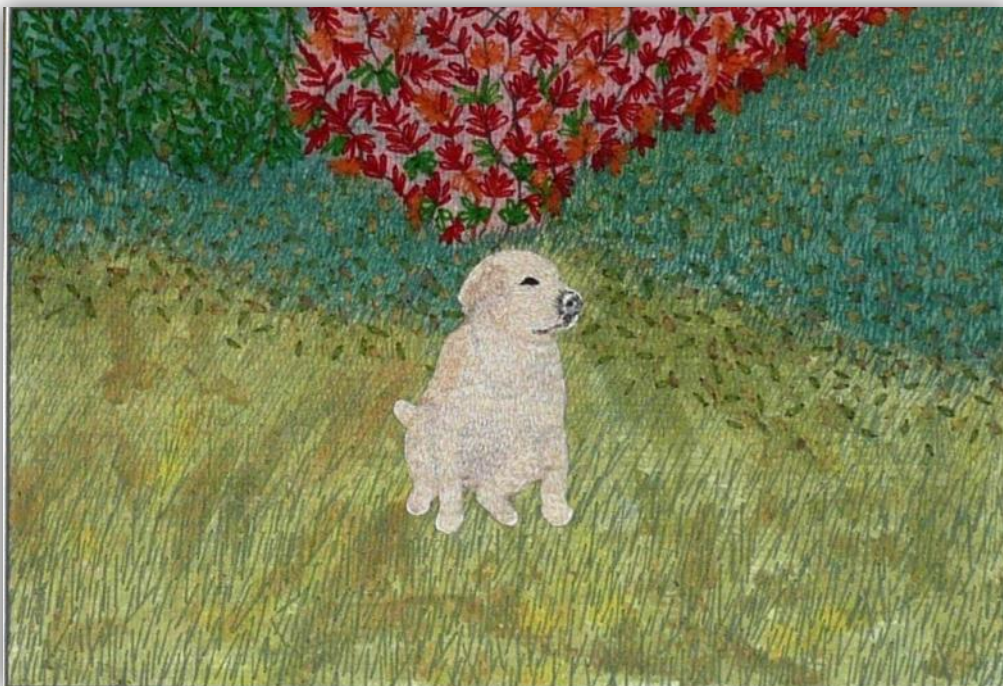
Lapsuuden muistojen peltoaukeama

Lapsuuden koti

Oma kesämökki. Kirjontaa siirtokuvalle.

Lemmikki

Kotitie

Lempikukkia. Kirjontaa pellava- ja puuvillalangoilla.